

V tom směru nezaujímá jmění církevní v zemích dříve uherských odlišného postavení. I zde slouží výhradně účelům církevním a je v podstatě spravováno dle všeobecných ústavních předpisů kanonického práva.

Správa majetku církevního jest i zde v rukách kléru a vliv státní moci a světského zákonodárství omezuje se na intensivní dozor a zákazy volného nabývání, zcizení a zabavení církevních statků. Tak vykonávali bývalí uherští panovníci nejvyšší patronátní právo nad katolickou církví a nejvyšší dozor nad církevním jměním. Nejvyšší dozorčí právo uherských vládařů bylo součástí suverenity a bylo vykonáváno jako část vládní výkonné moci (srov. zák. články LX a LXXIV: 1715, LXX a LXXI: 1723, XXIII: 1790-91 a XXVI: 1840). Nabývání, zcizení a zabavení církevního jmění upravují četné předpisy, zejména zák. čl. XLIII: 1495, LV a LXV: 1498, XXXI: 1567, §§ 12 a 13, XVII: 1647 a jiné. Není však předpisů bývalého státu uherského, jež by zahladily povahu majetku církevního jako zvláštní podstaty majetkové od majetku státního rozdílné, sloužící účelům výhradně konfesním. Tyto právní poměry trvající až do připojení Slovenska k republice Československé, nebyly zákonodárstvím tohoto státu změněny. Centrální komise ř. kat. statků pro Slovensko, na níž stížnost poukazuje k odůvodnění svého právního názoru o veřejnoprávní povaze církevních statků, byla zřízena nařízením ministerstva s plnou mocí pro správu Slovenska z 11. srpna 1919, č. 6525 pres. na základě § 14 zákona z 10. prosince 1918, č. 64 Sb. z. a n., jako mimořádné a přechodné opatření, jehož účelem bylo zabezpečiti integritu církevních obročí uprázdněných (k těmto náleželo také biskupství spišské), nebo postrádajících řádné správy. Komise tato, jež byla zrušena nařízením ministerstva pro správu Slovenska z 15. října 1923, č. 9656 pres., nebyla útvarem trvalým, nýbrž pouze dočasným orgánem vlády s úkolem, aby záležitost správy některých církevních majetků na Slovensku byla uvedena v soulad s platnými právními předpisy a majetek ten převeden do rukou těch činitelů, jimž jeho správa za pravidelných poměrů přísluší. Z těchto úvah je zřejmo, že není podkladu pro názor, že by platný právní řád jmění církevnímu přikládal povahu veřejného fondu. Okolnost, že jmění církevní vzniklo z valné části z darovacích aktů vládařů uherských, nemůže ovšem sama o sobě jmění tomu zjednatí postavení veřejného fondu. Že by in concreto aktem vladařským nebo jinou platnou normou bylo prohlášeno za státní nebo veřejný fond, stížnost ani netvrdí. Řídě se těmito úvahami nemohl nejvyšší správní soud shledati, že by úřad porušil zákon, když neuznal zaměstnance spišského biskupství za zřízence fondu veřejného ve smyslu § 3 nemocenského zákona a tudíž za osvobozeny z tohoto důvodu od povinnosti nemocenského pojištění. (Nález nejv. správ. soudu z 1. října 1924. č. 16643-24.)

Pracovní poměr ve smyslu § 1 n. z. I samostatný mistr vstoupiti může zvláštní smlouvou pracovní v nesamostatné postavení dělníka a prohlášení zaměstnavatele, že nemocenské příspěvky za přijatého dělníka platiti nebude, je se zřetelem k předpisům nem. zák. bez právního významu. Rovněž je bezvýznamno, zda zaměstnavatel (šlo o krejčího) vydával dělníkovi materiál sám anebo někdo z jeho zaměstnanců v závodě pracujících. (Nález nejv. správ. soudu z 6. října 1924, č. 22235-23.)

Vznik poj. poměru. J. N. přihlásil K. Š. dne 1. července 1919 k nemocenskému pojištění u okres. nemoc. pokladny v P. a učinil tak jsa právního názoru, že K. Š. v zaměstnání svém u něho jako služka je pojištěním

povinná, a názor tento v řízení sporném ani před III. instancí nezměnil. I okresní nemocenská pokladna, která se domáhala na zaměstnavateli zaplacení příspěvků za služku K. Š., zastávala též právní názor ohledně poj. povinnosti služby jako zaměstnavatel. Rozhodnutí min. soc. péče, jímž zaměstnavatel byl zproštěn platební povinnosti, zrušil nejv. správ. soud pro nezákonnost, vysloviv, že tím, že zaměstnavatel J. N. služku K. Š. u pokladny — byť i v nesprávném domnění, že ona jest podle zákona pojištěním povinná — k nemoc. pojištění přihlásil a pokladna přihlášku vzala na vědomí, založen byl mezi stranami pojistný poměr, se všemi důsledky, které k němu pojí zákon o nemocenském pojištění z 15. května 1919, č. 28 Sb. z. a n., a z 22. prosince 1920, č. 689 Sb. z. a n., a trval tak dlouho, dokud nebyl zrušen, ať už odhláškou učiněnou podle předpisu § 31 n. z., ať už úředním výrokem, že K. Š. pojistné povinnosti podrobena není. Do té doby je zaměstnavatel podle § 33 n. z. též povinen, za pojištěnou osobu platiti pojistné příspěvky. Ministerstvo soc. péče, jež zprostilo zaměstnavatele povinnosti doplatiti pokladně pojistné příspěvky jediné proto, že K. Š. pojištěním povinná nebyla, založilo své rozhodnutí zřejmě na právním názoru, že pojistný poměr mezi stranami pro nedostatek pojistné povinnosti K. Š. vůbec založen býti nemohl a nezabývalo se proto ani otázkou, kdy zaměstnavatel služku K. Š. řádně odhlásil, ani zdali nárok stěžující si pokladny na doplacení příspěvků vůči zaměstnavateli z důvodů promlčení pomínul. Právní názor tento je však mylný. (Nález nejv. správ. soudu z 6. října 1924, č. 2462-24.)

Není zákonného předpisu, jenž by bránil zapsaným pokladnám pomocným, aby pojalý do svých stanov ustanovení obdobné čl. VI. zák. z 20. listopadu 1917, č. 457 ř. z. Ustanovení tohoto článku VI. cit. zák. je posuzovati jako ustanovení výjimečné, zavedené ve prospěch okresních nemoc. pokladen, a to jako výjimku z pravidla, obsaženého v § 13 n. z., dle něhož vystoupení z okresní pokladny nemocenské jest možno kdykoliv na průkaz pojištění u některé jiné pokladny, uvedené v § 11 n. z. Aby okresním pokladnám nemocenským usnadněno bylo vnitřní úřadování, dal jim zákonodárce citovaným předpisem čl. VI. na vůli zavázati členstvo, aby z pokladny vystupovalo jen koncem kalendářního půlletí, bylo-li vystoupení ohlášeno nejpozději měsíc před tímto dnem. Z toho, že zákon tímto předpisem pro okresní pokladny nemocenské stanovil výjimku z pravidla, obsaženého v § 13, členy její omezující, avšak pro pokladnu znamenající prospěch, nelze ještě vyvozovati, že by takový výjimečný předpis nemohl býti pojat do stanov zapsané pokladny pomocné, kterouž je stěžující si pokladna. Jak vysvítá z § 7 zákona ze dne 16. července 1892, č. 202 ř. z., a z § 60 n. z. z r. 1888, věnovalo zákonodárství o nemocenském pojišťování těmto útvarům spolkovým svoji péči pouze potud, aby stanovy zapsaných pokladen pomocných, provádějících nemocenské pojišťování s účinkem cit. § 7, odst. 3., vyhovovaly předpisům § 60 nem. zákona, t. j. co do pojistných dávek a materiálních nároků pojištěnců vůči pokladnám, aby tito nebyli v horší situaci nežli členové okresních pokladen nemocenských. V jiných směrech zákon o nemocenském pojištění se disposiční volnosti zapsaných pokladen pomocných, upravené zákonem z 16. července 1892, č. 202 ř. z., nedotýkal a ponechával jí zejména možnost stanovit v rámci tohoto zákona autonomně podmínky nabývání a pozbývání členství, tudíž i podmínky pro vystoupení z pokladny. Tento právní stav nebyl v žádném směru dotčen ani novelami k zákonu o nemoc. pojištění z 15. května 1919,